

Агуулга

1. Төслийн товч танилцуулга	2
Уурхайн жилийн хүчин чадал	4
Уурхайн ажиллах горим	4
Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөлт	5
Усан хангамж	7
Морин уул-1” барилгын чулууны ордын бүтээгдэхүүн гаргалт	8
Төслийн хөрөнгө оруулалт	9
Төсөл хэрэгжих талбайн физик газарзүй нөхцөл	11
Уур амьсгал	11
Салхи	12
Нарны цацраг	12
Агаарын чийгшил	12
Геологийн тогтоц	12
Газрын гүний ус	12
Хөрсөн бүрхэвчийн онцлог тархалт	12
Ургамлан нөмрөг	13
Амьтны аймаг	13
2. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт	13
3. Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт	16
А. Байгаль хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт	17
I. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	18
II. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	21
Осол, эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	22
IV. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	23
V. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	24
VI. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	25
В. Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний биелэлт	26
VII. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	27

1. Төслийн товч танилцуулга

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Боржин зам” ХХК

Төслийн нэр: “Морин-Уул-1” нэртэй барилгын чулууны орд ил аргаар ашиглах төсөл

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг: УБ хот, Хан-Уул дүүрэг 12-р хороо Морин уул орчим
Утас/Mobile: 99030692

Төсөл хэрэгжих талбайн байршил, физик газарзүйн нөхцөл:

Уурхайн талбай нь Улаанбаатар хотын суурьшлын бүсээс баруун урагш 20 км-т, Морин Уулын өвөр орчмын нам өндөрлөг хэсэгт байрзүйн зургийн L-48-10 нэрлэвэртэй хавтгайд 43.37 га талбайг хамарна оршино.

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн байршил

Талбайн нэр	Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	Талбайн хэмжээ	Олгосон он
Морин-Уул-1	16/M003	43.37 га	2016-05-04
Газарзүйн солбилцол нь L-48-10	1	106° 42' 50.00"	47° 49' 17.53"
	2	106° 42' 50.00"	47° 49' 30.00"
	3	106° 43' 32.29"	47° 49' 30.00"
	4	106° 43' 32.29"	47° 49' 03.00"
	5	106° 43' 22.10"	47° 49' 03.00"
	6	106° 43' 22.10"	47° 49' 17.53"

Зураг 1. Морин-Уул-1 барилгын чулууны ордын байршил

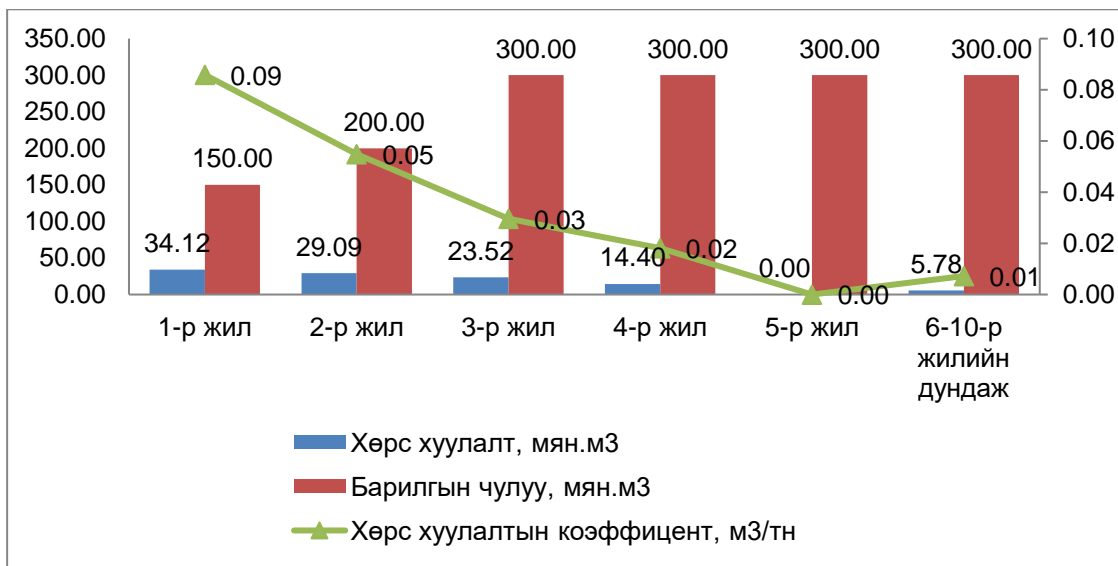
Уурхайн жилийн хүчин чадал

“Морин уул-1” барилгын чулууны ордыг ашиглах ил уурхайн хүчин чадлыг захиалагч байгууллагын саналыг үндэслэн жилд 300.0 мян.м³ барилгын чулуу олборлохоор ТЭЗҮ-д тусгав. Ил уурхайн барилгын чулуу олборлолтонд таваарын барилгын чулуугаар жил бүрийн хүчин чадлыг тооцоход 30 жилийн хугацаанд ашиглалт явагдахаар байна.

Төсөл боловсруулагчдын зүгээс ил уурхайн төлөвлөлтийг 10 жилээр төлөвлөлж, ашиглалтын жилүүд дахь хөрс хуулалт, барилгын чулуу олборлолт, уулын цулын хэмжээг хүснэгт 2-д үзүүлэв.

Хүснэгт 2. Ашиглалтын жилүүдийн хөрс хуулалт, барилгын чулуу олборлолтын хэмжээ

Ашиглалтын жил	Уулын цул		Хөрс		Ашиглалтын барилгын чулуу	
	мян.м ³	мян.тн	мян.м ³	мян.тн	Нийт нөөц /B+C/	
Хэмжих нэгж	мян.м ³	мян.тн	мян.м ³	мян.тн	мян.м ³	мян.тн
1-р жил	184.12	482.80	34.12	85.30	150.00	397.50
2-р жил	229.09	602.73	29.09	72.73	200.00	530.00
3-р жил	323.52	853.81	23.52	58.81	300.00	795.00
4-р жил	314.40	831.00	14.40	36.00	300.00	795.00
5-р жил	300.00	795.00	0.00	0.00	300.00	795.00
6-10-р жил	1528.92	4047.30	28.92	72.30	1500.00	3975.00
Нийт	2880.05	7612.64	130.05	325.14	2750.00	7287.50

Зураг 2. Ил уурхайн төлөвлөлт

Уурхайн ажиллах горим

Уурхайн ажиллах горимыг уурхайн хүчин чадал, жилд гүйцэтгэх уулын ажлын хэмжээ, хэрэглэгчдийн хэрэглээний хугацаанаас хамааруулан жилд 04 сарын 15 –нээс 11 сарын 15-ныг дуустал буюу 7 сарын хугацаанд ил уурхай долоо хоногт 8 цаг, бутлах хэсэг 12 цагийн үргэлжлэлтэй 1 ээлжээр ажиллана. Уурхайн ажиллах хоногийг дараахи байдлаар тооцоолов. Үүнд:

Хүснэгт 3. Ил уурхайн ажиллах горим, хугацаа

Жилийн сарууд	Календар хоног	Амралт, сул зогсолт, хон					Ажиллах хоног	Ил уурхайд ажиллах ээлжийн тоо	Ажиллах хугацаа, цаг
		баяр ёслол	цаг агаар	хангамж	амралт	технологийн			
1		0	0	0	0	0	0	0	0
2		0	0	0	0	0	0	0	0
3	15	0	0	3	1	0	11	1	132
4	30	0	0	0	5	0	25	1	300
5	31	0	0	0	4	3	24	1	288
6	31	1	0	3	4	0	23	1	276
7	31	5	2	0	3	0	21	1	252
8	31	0	2	0	4	0	25	1	300
9	30	1	2	3	4	0	20	1	240
10	31	1	2	0	5	2	21	1	252
11	10	1	0	0	2	0	7	1	84
12		0	0	0	0	0	0	0	0
Жилд	240	9	8	9	0	5	177	1	2124

Ил уурхай долоо хоногт амралтгүй 12 цагийн үргэлжлэлтэй 1 ээлжээр ажиллана. Цаг ашиглалтын нормативт итгэлцүүр 0.88 байхаар тооцов.

Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөлт

Уурхайн жил бүрийн барилгын чулуу олборлолтын хэмжээг тогтмол барих, дээрээс доош чиглэсэн ашиглалт явуулах дарааллыг тогтоох замаар төлөвлөлтийг шийдэх төслийн баримтлалыг боловсруулав. “Морин уул-1” барилгын чулууны ордын хөрс хуулалт барилгын чулуу олборлолтын төлөвлөлтийн ажлыг 2017 оноос эхлэн төлөвлөв. “Морин уул-1” барилгын чулууны ордын ашиглалтын жилүүдийн уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөөг хүснэгт 4-д үзүүлэв.

Хүснэгт 4. Уулын ажлын календарь төлөвлөлт

№	Ашиглалтын жил	Хэмжих нэгж	I-р жил	II-р жил	III-р жил	IV-р жил	V-р жил	VI-X-р жил	Нийт дүн
1	Шимт хөрс хуулалт	мян.м3	5.62	4.01	6.424	0	0	0	16.05
2	Хөрс хуулалт	мян.м3	28.5	25.08	17.1	14.4	0	28.92	114
3	Барилгын чулуу олборлолт	мян.м3	150	200	300	300	300	1500.00	2750.0
4	Нийт уулын цул	мян.м3	184.12	229.09	323.524	314.4	300	1528.92	2880.1

Цахилгаан хангамж

Хан-Уул дүүргийн 12-р хорооны нутагт “Боржин зам” ХХК нь Морин Уул-1 нэртэй барилгын чулуун ордод олборлолт, боловсруулах үйл ажиллагаа явуулахдаа цахилгааны эх зүүсвэрээ 110/35/10 кВ-ын Яармаг дэд станцаас 35 кВ-ын Зуун мод А шугамын Био дэд станц салбар шугамын тулгуур №16-с агаарын шугам татаж 800кВА чадал бүхий 35/0.4 кВ-ын трансформатор бүхий дэд өртөөг шинээр барих угсралтын ажлыг “УБЦТС” ТӨХК-ийн өндөр хүчдэл түгээх төвөөр хяналт тавиулж, холбуулсан байна.

“Морин уул-1” ордын цахилгаан хэрэглээний тооцоог хүснэгт үзүүлэв.

Хүснэгт 5. “Морин уул” ордын цахилгаан ачаалалын тооцоо

№	Цахилгаан хэрэглэгчид	Тоо, ширхэг	Суурилагдсан хүчин чадал, кВт		Хэрэглээн ий коэффициент	Чадлын коэффициент en, Cos	Тооцооны чадал, кВт
			Нэгж	Бүгд			Нэгж
Бутлах цех							
1	Хацарт бутлуур	1	100	100	0.9	0.8	72
2	Конусан бутлуур	2	146	292	0.9	0.8	210.24
3	Чичиргээт тэжээгч	1	15	15	0.9	0.8	10.8
4	Чичиргээт шигшүүр	2	22	44	0.9	0.8	31.68
5	Туузан конвейр 1000 мм	1	11	11	0.9	0.8	7.92
6	Туузан конвейр 1200 мм	1	7.5	7.5	0.9	0.8	5.4
7	Туузан конвейр 800 мм	1	15	15	0.9	0.8	10.8
8	Туузан конвейр 1200 мм	1	30	30	0.9	0.8	21.6
9	Туузан конвейр 650 мм	3	5.5	16.5	0.9	0.8	11.88
10	Туузан конвейр 500 мм	1	5.5	5.5	0.9	0.8	3.96
	Дүн	14		536.5			386.28
Гэрэлтүүлэг							
12	Уурхай	3	0.5	1.5	0.6	0.6	0.54
13	Үйлдвэрийн талбай	3	0.5	1.5	0.6	0.6	0.54
	Дүн			3			1.08
Бусад							
14	Ахуйн хэрэглээ	3	0.5	25	0.85	0.85	0.36
15	Засварын хэсэг			50	0.9	0.8	36
	Дүн			75			36.36
	Нийт дүн			614.5			423.72

Зураг 3. Төслийн цахилгаан хангамж 800кВА чадал бүхий 35/0.4 кВ-ын трансформатор

Усан хангамж

Уурхайн унд ахуйн усыг одоогоор ТЭГШТ ПЛАНТ ХХК-ийн гүний худгаас усыг тээвэрлэн хэрэглэж байна. Мөн зам усалгаа, үйлдвэрийн тоос дарах усыг тус байгууллагаас зөөвөрлөж байна. Зөөврийн ус нь талдаа 20км зайд байрладаг.

Үйлдвэрт хэрэглэгдэх нийт усны хэрэгцээ нь технологийн ба ундны буюу ахуйн хэрэгцээний зориулалтын уснаас бүрдэнэ.

Усны хэрэглээ:

Усны эх үүсвэр нь гүний худаг бөгөөд

Уурхай бүрэн хүчин чадлаараа ажиллахад 22 хүн ажиллах бөгөөд нийт 270 хоног ажиллана. Унд ахуйн ус хэрэглээний нормыг БОНХАЖ-ын сайдын 2015 оны 07-р сарын 30-ны “Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд зарцуулах усны норм батлах тухай” өдрийн А/301 дугаар тушаалын хавсралт 12т заасанчлан төвлөрсөн ус хангамж, ариутгах татуургын системд холбогдоогүй орон сууцны нормоор нэг хүн хоногт 50м³ ус хэрэглэхээр тооцоход:

$$22\text{хүн} \cdot 50\text{л} \cdot 270\text{хон} = 297000\text{л} = 297.0\text{м}^3$$

Харин үйлдвэрлэлийн технологийн хэрэгцээнд:

Хүснэгт 6. Зарцуулах усны тооцоо

№	Ашиглалтын жилүүд	Хэмжих нэгж	Хэмжээ
А	Технологийн зориулалттай ус	м ³ /цаг	1.00
	Жилийн хэрэгцээ	мян.м ³	6.16
Б	Ундны болон ажиллагсдын ахуйн хэрэгцээний ус	мян.м ³	0.6
В	Жилд хэрэглэгдэх нийт усны хэмжээ	мян.м³	6.76

2023 онд нийт 6.76 мян.м³ ус хэрэглэсэн. Үүнээс тоосжилт дарахад 6.16 мян.м³, ахуйн хэрэглээнд 0.6 мян.м³-ийг тус тус зарцуулсан байна.

Зураг 4. Барилгын чулууг боловсруулах үйлдвэр

Хүснэгт 7. Баяжуулах цехийн цагийн хүчин хүчин чадал

№		Үзүүлэлт	Х.нэгж	Утга
1	$Q_{ж}$	Барилгын чулуу бутлах үйлдвэрийн жилийн хүчин чадал	мян.м ³	300
2	N	Жилд ажиллах хоногийн тоо		270
3	N	Нэг ээлжинд ажиллах цаг		12
4	M	Хоногт ажиллах ээлжийн тоо		1
5	K_3	Тоног төхөөрөмжийн хүчин чадалд нөлөөлөх чулууны тогтмол биш шинж чанарыг тусгасан залруулах коэффициент		1.01
6	Q_c	Цагийн хүчин чадал	м³	142.65

Дээрхи томъёоны дагуу баяжуулах үйлдвэр нь цагт 142.65 м³ барилгын чулуу бутлахаар тооцоологдож байна.

Технологийн ерөнхий шийдлүүд:

- Барилгын чулуу бутлах цехийн жилийн хүчин чадал - 300 мян.м³
- Барилгын чулуу бутлах цехийн ажиллах хугацаа - 10 жил
- Бутлах цехийн ашиглалт - 72%
- Барилгын чулуу бутлах технологийн дамжлага - 2 шатны бутлалт, 1 шигшилт
- Бутлагдсан дайрганы ширхэглэл - +5-40мм
- Бутлагдсан элсний ширхэглэл - 0-5мм
- Хаягдлын хэлбэр -Хуурай

Морин уул-1” барилгын чулууны ордын бүтээгдэхүүн гаргалт

Барилгын чулууг бутлаж бүтээгдэхүүн болгох үйлдвэрлэл дараахи үндсэн технологийн дамжлагуудаас бүрдэнэ. Үүнд:

- Барилгын чулууг бутлах
- Буталсан чулуугаа нунтаглах
- Нунтагласан чулуугаа шигших зэрэг болно.

Ил уурхайгаас бутлах хэсэгт ирэх барилгын чулууг (барилгын чулууны хамгийн том хэмжээ 350мм) хамгийн түрүүнд барилгын чулуу хүлээн авах бункерт, утгуурт ачигчаар асгалт хийнэ.

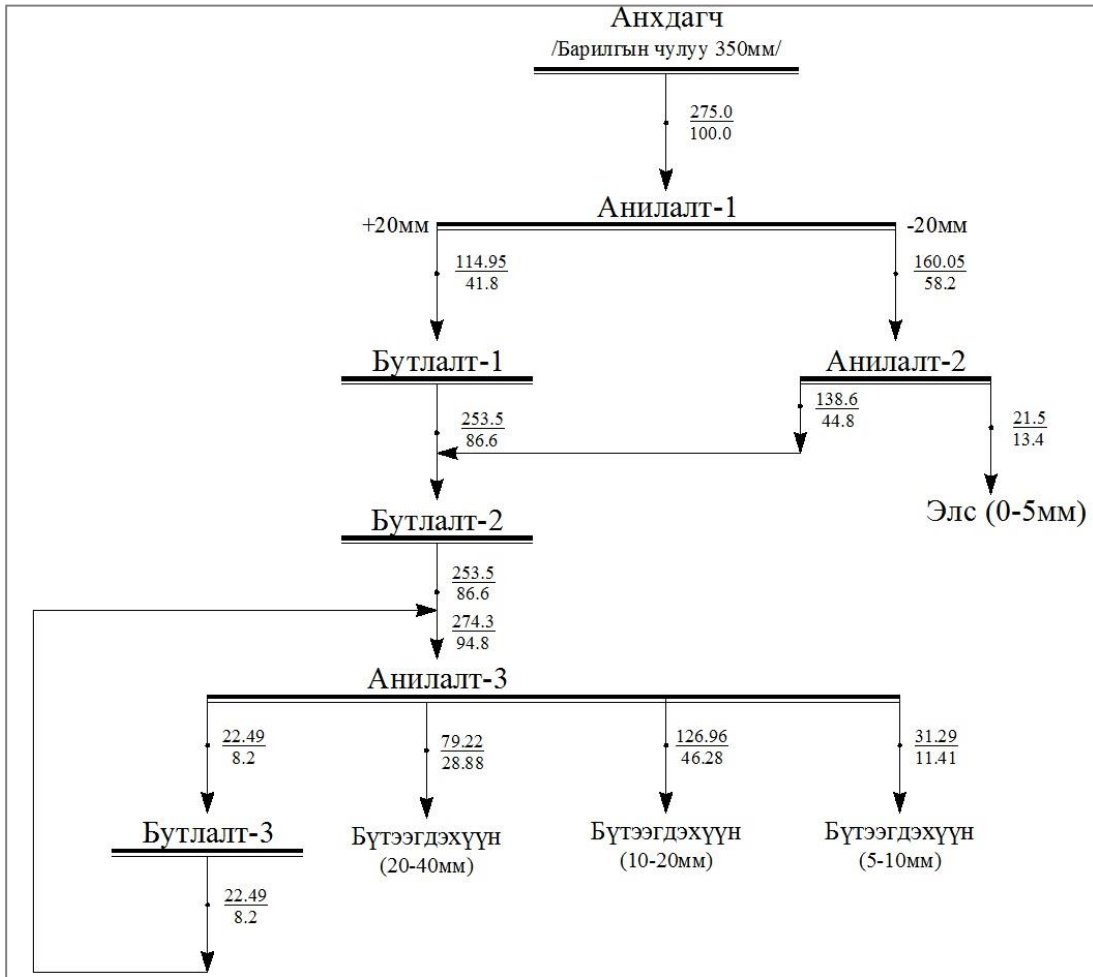
Барилгын чулууны бункерээс тэжээгүүрт өгөгдөнө. Барилгын чулууг 15м³-ийн багтаамж бүхий QH-1042x4230 маркийн тэжээгүүрийн тусламжтайгаар туузан дамжуургуудаар дамжин FS-4230 маркийн хацарт бутлуураар бутлаад барилгын чулуу нь туузан дамжуургуудаар дамжин OP2-1536 маркийн шигшүүрээр шигшигдэн -75мм дээш ширхэглэлтэй хэсэг нь FS-4230 хацарт бутлуурт орон дахин бутлагдана.

-75+0мм ширхэглэлтэй хэсгүүд туузан дамжуургаар дамжин CC-1300 маркийн конусан бутлуурт бутлагдана.

2 дахь шатны бутлуураас гарсан -40+0мм мөхлөгүүд нь туузан дамжуургуудаар дамжин OP3-2470 маркийн доргиурт шигшүүрээр шигшигдэн, +20-40мм, +5-10мм, 5-10мм, хэсгүүдэд хуваагдан тус тусынхаа туузан дамжуургаар дамжин дайрга, элс үйлдвэрлэн овоолгот хураагдана.

Доргиурт шигшүүр дээрхи бүх +40мм-ээс дээш хэмжээтэй хэсгүүд нь туслах туузан дамжуургаар дамжин хоёрдох CC-1300 маркийн конусан бутлуурт очин бутлагдаад дараа нь туузан дамжуургуудаар OP3-2470, маркийн доргиурт шигшүүрүүдэд очиж шигшигдээд +20-40мм, +5-10мм, 5-10мм, хэмжээтэй дайрга, элс үйлдвэрлэнэ. “Морин уул-1” барилгын чулууны ордын дайрга, элс үйлдвэрлэх технологийн схемийг зурагт үзүүлэв.

Зураг 5. Бутлах үйлдвэрийн технологийн схем

Төслийн хөрөнгө оруулалт

Уурхайд шаардагдах бүх тоног төхөөрөмжийг авах суурилуулах зардлыг зах зээлийн судалгаанд тулгуурлан тооцож төсөлд тусгав.

Хөрөнгө оруулалтын тооцооноос дараах зардлуудыг хасаж тооцсон. Үүнд:

- Бүх татвар, хураамж
- Мөнгөний ханшны хэлбэлзэлтэй холбоотой зардал
- Геотехник, агаар, газар, байр зүйн зураглал
- Байгаль орчны үнэлгээ, судалгаа
- Зөвшөөрөл, зөвшөөрөлтэй холбоотой зардлууд
- Төслийн даатгал
- Агуулахын тоног төхөрөмж
- Нийтийн ажил хаялттай холбоотой алдагдал
- Давагдашгүй хүчин зүй
- Цаг агаарын байдлаас шалтгаалах сул зогсолтын алдагдал

Морин уул-1 барилгын чулууны уурхайн техник эдийн засгийн үндэслэлийн хөрөнгө оруулалт нь ашиглалтын явцад санхүүжигдэх бөгөөд голлон ил уурхайн тоног төхөөрөмж, бутлах үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, уурхайн барилга байгууламж, дэд бүтэц зэргийн хөрөнгө оруулалтанд нийтдээ 3.5 тэрбум төгрөгийн шууд болон шууд бус хөрөнгө оруулалт шаардагдана.

Морин уул-1 барилгын чулууны ордын ил уурхайн нийт хөрөнгө оруулалт 4.3 сая төгрөг, бутлах үйлдвэрийн нийт хөрөнгө оруулалт 1.8 тэрбум төгрөг, Цахилгаан хангамжинд 47.5 сая төгрөг, барилга байгууламжинд 158 сая төгрөг, захирагаа, дулаан хангамж, засвар үйлчилгээнд нийтдээ 662.11 сая төгрөг, тавилга эд хогшилд 98.2 сая төгрөг тус тус тооцоолсон. ЭХШ-ын зардалд жилд 448.32 сая.төг тооцоолсон.

Хүснэгт 8. Хөрөнгө оруулалт, ЭХШ-ын тооцоо

№	Хөрөнгө оруулалт	Төрөл	2014 он			ЭХШ	
			Тоо	Нэгж үнэ, сая.төг	Нийт үнэ, сая.төг	%	сая.төг
1	<i>Барилга, байгууламж</i>						
1.1	Контор	контейнер хаус	1	7	7.00	10	0.7
1.2	Хоолны газар	контейнер хаус	2	14	28.00	10	2.8
1.3	Харуулын байр	контейнер хаус	1	3	3.00	10	0.3
1.4	Засварын газар	Зөөврийн контейнер	1	10	10.00	10	1
1.5	Ажилчдын байр	Контейнер хаус	3	15	45.00	10	4.5
1.6	ШТМ-ийн агуулах	контейнер	2	10	20.00	10	2
1.7	ТМ-ын агуулах		1	15	15.00	10	1.5
1.8	Бутлах хэсгийн байгууламж	-	1	30	30.00	10	3
	Дүн		12.0		158.0		15.8
2	<i>Ил уурхайн хэсэг</i>						
2.1	Экскаватор	CAT330D	1	250	250	10	25
2.2	Экскаватор	HYUNDAI 3000LC	1	150	150	10	15
2.3	Автосамосвал	HYANDAI	4	85	340	10	34
2.4	Утгуурт ачигч	SDLG	2	75	150	10	15
2.5	Өрмийн машин	JUNJIN JD-800	2	250	500	10	50
2.6	Бульдозер	SD-16	1	115	115	10	11.5
2.7	Усны машин		1	25	25	10	2.5
	Дүн		12		1530		153
3	<i>Бутлах хэсэг</i>						
3.1	Бункер болон хүрээ	25м3	1	76	75.77	10	7.6
3.2	Чичиргээт тэжээгүүр	QH-1042	1	60	60.00	10	6.0
3.3	Хацарт бутлуур	FS-4230	1	300	300.00	10	30.0
3.4	Конусан бутлуур	CC-1300	1	260	260.00	10	26.0
3.5	Конусан бутлуур	CSH-1300	1	260	260.00	10	26.0
3.6	Доргиурт шигшүүр	OP2-1536	1	150	150.00	10	15.0
3.7	Доргиурт шигшүүр	OP3-2470	1	150	150.00	10	15.0
3.8	Удирдлагын өрөө	2400*600	1	50	50.00	10	5.0
3.9	Конвейер	bw750	12	25	300.00	10	30.0
3.11	Бусад зардал		1	236	236.00	10	23.6
	Дүн		21.00		1841.77		184.18
4.2	<i>Сэлбэг, материал</i>						
4.2.1	Филтер прессийн зам, өргүүр, суурь		1	62.8	62.80	10	6.3
4.2.2	Удирдлагын хавтан, цахилгааны холболт		1	47.6	47.60	10	4.8
4.2.3	Автомат хавхлага, хоолой		1	26.1	26.10	10	2.6
4.2.4	Усны шугам болон цахилгааны холболт		1	31.8	31.80	10	3.2
4.2.5	Туузан конвейер бэхэлгээ		1	21.5	21.46	10	2.1
4.2.6	Туузан конвейер ремень	193	1	0.38	73.34	10	7.3
	Дүн				263.10		26.31
4.3	<i>бусад зардал</i>						

4.3.1	Үйлдвэрийн суурьлуулалт		1	26	26.46	10	2.6
4.3.2	Үйлдвэр тээвэрлэх зардал		1	8	8.33	10	0.8
4.3.3	Цахилгааны суурилуулалт		1	21	21.28	10	2.1
4.3.10	Механикийн суурилуулалт		1	100	100.00	10	10.0
4.3.11	Бусад зардал (Даатгал болон урсгал зардал)		1	60	59.95	10	6.0
	Дүн				216.0		21.6
5	Бусад						
5.1	Удирдлагын машин	Ланд крузер 200	1	120	120	10	12
5.2	Аж ахуйн машин		1	35	35	10	3.5
5.3	Цэвэр усны ёмкость		1	16	16	10	1.6
5.4	Гагнуурын аппарат		2	6	12	10	1.2
	Дүн				183		18.3
6	Цахилгаан хангамж				47.5	20	9.5
7	Ахуйн тавилга, эд хогшил				32.4	20	6.48
8	Оффисын тавилга, эд хогшил				18.3	20	3.66
	Дүн				98.2		19.64
	Нийт дүн				4337.58		448.32

Төсөл хэрэгжих талбайн физик газарзүй нөхцөл

Уул зүйн байрлалын хувьд ордын дүүрэг нь Төв Монголын хагарлын дагуух нутаг дэвсгэрийн Хэнтийн уулархаг мужийн баруун өмнөт хэсэгт харъяалагдана. Энэ дүүргийн дунд зэргийн өндөрлөгтэй бэсрэг уулс нь идэгдэл хэрчигдэлд нилээд орсон эгц хажуу шовх оройтой, хадан гарш, гуу жалга ихтэй. Талбайн хойд, баруун хойд хэсгээр жижиг толгодлог болон хөндий бүхий нам уулсын гадаргуу зонхилох бөгөөд тэдгээр нь ерөнхийдөө зүүн, зүүн хойш чиглэлд сунаж тогтсон байдаг. Хамгийн өндөр цэг Морин Уул нь 1513 м. Гадаргуугийн байршил илэрцийн хувьд сайн зэргийн төлөв байдалтай.

Усан сүлжээ харьцангуй сайн хөгжсөн бүс нутагт багтана. Судалгааны талбайд Туул гол нь 5-6 км-т, баруун хойд талаар урсан өнгөрдөг бөгөөд голын гольдролын өргөн нь 30-70 м, гүн нь 0.5-1.5 м, урсгалын хурд дунджаар 1.0-1.6 м/сек гэж өмнөх судлаачид тогтоосон байна. Мөн Түргэний гол нь хайгуулын талбайн урдуур 5-6 км зайтай урсана.

Уур амьсгал

Улаанбаатар хот нь Богд уулын ард, Туул голын хөндийд эргэн тойрон Баянзүрх, Богдхан, Сонгино хайрхан, Чингэлтэй уулсаар хүрээлэгдсэн, Туул голын хөндий, уулсын хоорондох хотгорт байрласан тул хаалт, хотгор гүдгэрийн нөлөө их байна. Мөн нийслэл хотын бичил уур амьсгал бүрэлдэхэд дэвсгэр гадаргын болон хүний үйл ажиллагаатай холбоотой нөлөөлөл маш их байна. УБ хот орчимд байгалийн унаган төрхөө алдаж, дэвсгэр гадаргын оронд байшингийн дээвэр, хатуу хучилттай зам, машины зогсоол, цардмал талбай буй болсон байдаг. Мөн том том байшин барилгууд, муруй тахир гудмууд нь салхи хаан, чиглэл, хурдыг нь ихээхэн өөрчилдөг байна. Хотын нөлөө температурыг дулааруулах хандлагатай байдаг.

Эх газрын эрс тэс уур амьсгалын нөхцөлөөс шалтгаалан өвөл нь харьцангуй хүйтэн, зундаа халуун байдаг. Сарын дундаж температур 1 дүгээр сард -27.4°C ба 7 дугаар сард 17.1°C байдаг. Хамгийн өндөр температур 7 дугаар сард 39°C хүрч, 1 дүгээр сард -40°C хүрч хүйтэрдэг байна.

Салхи

Улаанбаатар хот орчимд салхины дундаж хурд 1.3-4.8 м/сек буюу 2.7 м/сек байдаг. Улирлын хувьд, салхины хурд хаврын улиралд 1.9-6.5 м/сек, өвлийн улиралд 0.7-2.8 м/сек, бусад улиралд 1.2-5.5 м/сек тус тус байдаг байна.

Нарны цацраг

Улаанбаатар хотод жилийн 250-аас дээш хоног нартай байдаг. Жилийн дундаж хур тунадас 361 мм, ууршилт 325 мм буюу Улаанбаатар хот нь маш хуурай уур амьсгалтай. Дундаж чийгшил 0.36%. Буянт ухаа дахь олон жилийн дундажаас үзэхэд жилд 2816 цаг нар гийгүүлж, 12 дугаар сард 5.5-5.6 цаг өдөрт гийгүүлж, 5 дугаар сард 9.5-10 цаг нар гийгүүлдэг байна. Нийт нарны цацрагийн 40-42% нь сарнисан цацраг ба 535.3 - 599.4кВ ц/м² байдаг. Жилийн дундаж нарны цацраг 1276.7 - 1379.8 кВ ц/м².

Агаарын чийгшил

Улаанбаатар хотод агаарын харьцангуй чийгшил дундажаар 4.7-5.3 гПа байдаг. Агаарын чийгшил нь даралт, температураас хамаарч өөрчлөгдөх ба өвөл 0.7-2.2 гПа, зун 8.5-13.1 гПа байдаг байна. Харьцангуй чийгшил 63-68%.

Геологийн тогтоц

Тус дүүргийн геологийн тогтоцыг янз бүрийн цаг хугацаанд судалгааны өөр өөр түвшинд өмнө нь олон судлаачид судалж иржээ. Судалгааны талбайн 1:50000-ны масштабтай геологийн зургийг (Д.Банзрагч нар 1993 он) давхарга зүйн ангилалын хамгийн сүүлийн үеийн бүдүүвчид тулгуурлан агаарын гэрэл зургийн тайлалтыг талбайн хэмжээнд хийж, газар дээр нь геологийн зураглалын маршрутаар шалган холбож үр дүнг нэгтгэсэн.

Судалгааны талбай нь Хойт Монголын атриат мужийн Хэнтийн синклинорийн Улаанбаатар варисцидын хотгорын хэмжээнд оршдог. Тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайн хэмжээнд доод дунд карбоны элсжин-занарын, алевролит-элсжингийн 2 зузаалаг, дунд-дээд карбоны элсжин зонхилсон зузаалгууд ба дөрөвдөгчийн цаг үед хуримтлагдсан эх газрын тунамал хурдсууд тархсан байдаг.

Газрын гүний ус

Төслийн талбайн ойролцоо орших Богдхан ууланд босоо бүслүүрийн горим илэрдэгтэй уялдаж гадаргын болон газар доорхи ус өндрөөшөө нэмэгдэх хандлага ажиглагдана. Гидродинамикийн горимын хувьд янз бүрийн настай чулуулаг дахь ан цавын ус голдуу шахалтгүй нөхцөлд оршино. Газрын доорх усны нөөц маш жигд биш тархацтай. Газрын доорх ус хуримтлагдах нөхцөл хур тунадасны хэмжээ, конденсаци үүсэхинөхцөл, тектоник хагарлын байршил, ялангуяа томоохон хагарлаас ихээхэн хамаарна. Голын усны гидрографыг ялгах замаар газрын гүний усны эзлэх хувийг тогтооход жилийн урсацын 30-35 хувьд хүрэх ба Туул голын савын аллювийн хурсанд конденсацийн ус 20 хувьд хүрч байжээ.

Хөрсөн бүрхэвчийн онцлог тархалт

“Боржин зам”ХХК-ийн 16/М003 тусгай зөвшөөрөлтэй түгээмэл тархацтай ашигт малтмал олборлох талбай нь Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүрэг, 12-р хорооны нутаг, Морингийн даваа хэмээх нэртэй газар нийт 43.37 га талбайтай.

Тухайн талбай нь Монгол орны хөрс-био уур амьсгалын Хэнтийн их мужын өргөргийн бүсшил бүхийумардын 52-р тойрогт багтах бөгөөд геоморфологийн онцлогоос шалтгаалан өндөрлөг

налуу ихтэй газраар Чулуурхаг нимгэн Хархүрэн, харьцангуй нам уулын бэл гуу жалгаа дагаад Сайргархаг Хархүрэн хөрсний хэв шинж тархсан.

Ургамлан нөмрөг

Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүрэг Морингийн даваанд байрлах 16/М003 тоот тусгай зөвөөрөл бүхий талбайн ургамлын хэв шинж нь ургамал газарзүйн мужлалаар Евро-Азийн шилмүүст ой, нуга хээрийн их муж, Өвөр байгалийн дэд муж, Тууд Бархын хэв шинжид хамаарагдана¹.

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчидсан үнэлгээгээр төслийн талбайд талбайд уулын хээрийн бүсийн Хялгана-алаг өвс, Улалж-шарилжит бүлгэмдэл буйг илрүүлж, ургамал бүлгэмдлүүдийн өнөөгийн төлөв байдал дунд зэрэг доройтсон.

Ургамалжлын зүйлийн бүрэлдэхүүний хувьд 12 овгийн 25 төрлийн нийт 29 зүйл ургамал бүртгэгдсэн. Эдгээр ургамал нь амьдралын хэлбэрийн хувьд сөөг-1, сөөглөг-1, сөөгөнцөр-1, сөөгөнцөрлөг-2, олон наст өвс-18, хоёр наст-1, нэг наст-5 зүйл ургамал тус тус тэмдэглэгдсэн. Судалгааны талбайд бэлчээр, тэжээлийн үнэт ургамал *Stipa sibirica*-сибирь Хялгана, *Stipa krylovii*-крыловын Хялгана, *Cleistogenes squarrosa*-дэрвээн Хазаар өвс, *Achnatherum splendens*-гялгар Дэрс, *Koeleria macrantha*-том цэцэгт Дааган сүүл, *Chloris virgata*-саваан Булган сүүл, *Allium bidentatum*-саваан Булган сүүл зэрэг ургамлууд тэмдэглэгдсэн байна.

Амьтны аймаг

Төслийн талбайн орчим болон Туул голын сав газрын хэмжээнд 10 овгийн 16 зүйл загас, 2 зүйлийн хоёр нутагтан, 7 баг, 18 аймгийн 60 шахам зүйл хөхтөн, 171 зүйл шувуу бүртгэгдсэнээс 5 зүйл загас, 11 зүйл хөхтөн ховордож болзошгүй, 12 зүйл шувуу, нэг зүйл хөхтөн ховор, нэг зүйл шувуу, нэг зүйл хөхтөн нэн ховор ангилалд багтаж байна

Амьтны аймгийн зонхиологч бүлгэмдлийн хувьд хээрийн хөхтний бүлгэмдэл түүнээс тарвага, огодой, оготно зэрэг ургамлын ногоон хэсгээр амьдардаг экологийн онцлогтой, улирлын идэвхийн хувьд өвөлд ичээлдэг дээр дурьдсан зүйл амьтад зонхилно.

2. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

“БОРЖИН ЗАМ” ХХК-ийн 16/М003 тоот тусгай зөвшөөрөлтэй түгээмэл тархацтай ашигт малтмал олборлох талбай нь нийт 43.37 га талбайтай бөгөөд ерөнхийдөө Чулуурхаг нимгэн Хархүрэн хөрс 33.94 га, Сайргархаг Хархүрэн хөрс 9.44 га талбайд тархсан байна.

Улаанбаатар хот Хан-Уул дүүргийн нутагт орших Морин Уул-1 нэртэй талбайн барилгын чулууны ордыг ил аргаар ашиглах төслийн хувьд байгаль орчны төлөв байдал, байгаль орчны эрх зүйн байдал зэрэг нь байгаль орчныг хамгаалах асуудалтай хэрхэн уялдах, төслийн үйл ажиллагаанаас хамрах нутаг дэвсгэрийн орчны бүрдэл хэсгүүдэд төслийн хэрэгжих үе шат бүрийн үйл ажиллагааны нөлөөлөл, түүнчлэн төслөөс байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг үнэлэн тогтоовол.

¹БНМАУ-ын Үндэсний атлас, 2009 он

Хүснэгт 9.Төслөөс байгаль орчинд нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийн матриц

Байгаль орчны үзүүлэлтүүд	Сөрөг нөлөөлөл	Эерэг нөлөөлөл
	Ил уурхайн ашиглалтын үеийн сөрөг нөлөөлөл	
Экологи орчин		
1. Усны гидробионт		
2. Хөрсний микроорганизм	++	
3. Амьтадын тархац нутаг	+	
Физик орчны өөрчлөлт, бохирдол		
4.Усны чанар, нөөц /ундны ус/		
5.Агаар орчны тоосжилт	+++	
6.Хөрсний бохирдол	++	
7.Хөрсний эвдрэл, элэгдэл	+++	
8.Дуу, чимээний нөлөөлөл	++	
Байгалийн нөөц, ашиглалт		
9.Газар ашиглалт	+	
10. Бэлчээр	+	
11. Газар тариалан		
12. Эрдэс, түүхий эдийн нөөц	++	
Байгалийн гамшиг, хүний буруутай үйл ажиллагаа		
13. Үер ус, газар хөдлөл	+	
14. Байгалийн аюулт үзэгдлийн давтамж ихсэх		
15. Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй осол	++	
Нийгэмд үзүүлэх нөлөөлөл		
16. Эрчим хүчний хангамж		
17. Усан хангамж		
18. Шинээр ажлын байр бий болох		++
19. Бүтээн байгуулалт		+++
20. Нүүлгэн шилжүүлэх асуудал гарах эсэх		
21. Хүн амын орлого өөрчлөгдөх		+
Эдийн засаг, байгаль орчин		
22. Хувь хүний орлого, татварын хэмжээ өөрчлөгдөх		+
23. Улирлын чанартай эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэх		++
24. Ажлын байр нэмэгдэх		+
25. Ядуурлыг бууруулах		
26. Газар ашиглалт нэмэгдэх		+
Байгалийн үзэсгэлэн төрх байдал		
27. Байгалийн үзэмж доройтох	+	
28. Ландшафтын хэлбэр өөрчлөгдөх	+	
29. Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх		
Түүх, археологи, соёлын өв дурсгалт зүйл		
30. Түүхийн дурсгалт зүйлд нөлөөлөх		
31. Археологи, палеонтологийн олдворт нөлөөлөх		

+++ - их, ++ -дунд, + - бага зэрэг, хоосон бол тухайн объектод нөлөөлөлгүй гэж үзнэ.

Уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй нийт 31 үзүүлэлтийг сонгон авсанаас хөрсний микроорганизм, амьтадын тархац нутаг, агаар орчинд тоос үүсгэх, хөрсний бохирдол, элэгдэл эвдрэл, ойр орчинд дуу чимээ ихсэх, газар ашиглалт, бэлчээр хомсдуулах, байгалийн түүхий эдийн нөөц багасах, үер ус орж голын сайр гольдрил өөрчлөгдөх, уурхайн үйл ажиллагаатай холбоотой осол аваарь гарах, байгалийн төрх байдал ландшафт өөрчөгдөх зэрэг сөрөг нөлөөллүүд их, дунд, бага зэргийн эрчимтэйгээр нөлөөлж болзошгүй байна.

Харин байгалийн түүхий эрдэс баялагийг бүтээн байгуулалтын ажилд ашиглахад бэлэн болгох, нутгийн иргэдэд ажлын байр шинээр бий болгох зэргээр нийгэмд эерэг нөлөө үзүүлж болохоор байна.

Хүснэгт 10. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Биосферийн элементүүд	Биосферийн элементүүдэд уулын үйлдвэрлэлийн үзүүлэх нөлөө	Гарч болзошгүй үр дагавар
Хөрс	<ul style="list-style-type: none"> • Хөрс хуулалт • Технологийн болон гадаад тээврийн зам байгуулах; 	<ul style="list-style-type: none"> • Газрын гадаргуугийн деформаци, хөрсний эдэгдэл, талбайн дүр төрхийн өөрчлөлт • Газрын доорхи усны багасалт
Ус	<ul style="list-style-type: none"> • Үйлдвэрийн усны хэрэглээг хянах • Ил задгай талбайд ус тогтох 	<ul style="list-style-type: none"> • Газрын доорхи болон гадаргын усны нөөц, горим, чанар өөрчлөгдөх
Агаар мандал	<ul style="list-style-type: none"> • Агаарын тоосжилт, хорт хийн тархалт • Тээвэрлэлт, боловсруулалтын явцад тоосжилт үүсэх 	<ul style="list-style-type: none"> • Тоосжилт • Агаарын бохирдол • Шатах тослох материалаар бохирдох
Ургамал	<ul style="list-style-type: none"> • Технологийн болон гадаад тээврийн зам байгуулах; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ургамалын үе доройтох, ховор эмийн ургамалууд устаж үгүй болох
Амьтан	<ul style="list-style-type: none"> • Ашиглалтын талбайг ашиглах 	<ul style="list-style-type: none"> • Мал амьтан ашиглалтын талбай руу орох, карьерт унах

<p>Хог хаягдал</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Хог хаягдал их хэмжээгээр гарах 	<ul style="list-style-type: none"> • Ахуйн бохир усны хадгалалтын найдваргүй байдлаас хөрс, гүний ус бохирдох • Хатуу хог хаягдал үүсч цэгцтэй хадгалахгүй бол салхинд хийсч хөрс, орчин бохирдох үнэр тархах
---------------------------	---	---

3. Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт

Бид хариуцлагатай уул уурхайг хөгжүүлж, компанийн ажилчид болон нутгийн иргэдийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндэд хохирол учруулахгүй, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах зорилго тавьж ажилладаг болно.

Үүний тулд дараах үндсэн чиглэлүүдэд анхаарч ажиллана. Үүнд:

- Үндсэн болон гэрээт ажилчид, орон нутгийн иргэийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдал, байгаль орчинд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй эрсдэлийг тодорхойлж, хянаж ажиллана.
- Монгол улсын хууль, тогтоомж, олон улсын нийтээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн стандартыг дагаж мөрдөнө.
- Эрүүл, аюулгүй ажлын байр бий болгож, байгаль орчны бохирдол үүсгэхгүй байх нь ажилтан бүрийн үүрэг хариуцлага болгон бүрдүүлнэ.
- Бүх түвшний удирдах ажилтнууд байгаль орчин, хөдөлмөр аюулгүй байдал эрүүл ахуйн манлайлагч байж, ажилчдад үлгэр дуурайлал болно.
- Үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин болон эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэхүйц үр дагаварын тухай нутгийн иргэдээс мэдээлэл өгөх явдлыг урамшуулж хамтран ажиллана.

Эрх зүйн үндэслэл

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг рм.

Энэхүү төлөвлөгөөг боловсруулах, хэрэгжилтийг хангахдаа байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайланд тусгагдсан байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө болон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг үндэслэн байгаль орчныг хамгаалах талаар авах удирдлага зохион байгуулалтын болон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ тэдгээрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хугацаа, хөрөнгө зардлыг бодитойгоор тооцож тусгах зорилт тавьж ажилласан.

Мөн Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай” хуулийн 31.4 дэх заалт болон “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуулийн 9.6, 9.7 дахь заалт, 2014 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрийн Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын тушаалаар баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянах, батлах, тайлагнах журам”, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт, мөн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүн зэргийг удирдлага болгов.

Бид төслийн үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс зайлсхийх, урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, нөлөөллийг байж болох хамгийн бага хэмжээнд байлгах бөгөөд байгаль орчныг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг хангаж, явцад нь хяналт тавин ажилласан болно.

А. Байгаль хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт

Аливаа төслийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны явцад байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн нөөц баялгийг зохистой ашиглах үйл ажиллагааг зохистойгоор шийдвэрлэх арга зам, түүнд шаардагдах зардлыг хамруулан тусгасан баримт бичгийг **“байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө”** гэнэ.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний салшгүй нэг хэсэг бол байгаль хамгаалах төлөвлөгөө бөгөөд энэ төслийн үйл ажиллагааны явцад хүрээлэн буй орчинд учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, үүссэн нөлөөллийг бууруулахад барьж ажиллах төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажилуудыг бүрэн хэрэгжүүлж шаардлагатай хөрөнгө мөнгийг гарган ажилласан байна.

I. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 11. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ	ХАМРАХ ХҮРЭЭ	НИЙТ ЗАРДАЛ /төг/	БАРИМТЛАХ ХУУЛЬ, ДҮРЭМ СТАНДАРТ
АГААР ОРЧИН				
ДАЙРГА БУТЛАХ, АНГИЛАН ЯЛГАХ ҮЕД ҮҮСЭХ ТООСЖИЛТ	Гадаад тээвэрт явах авто сомасмалуудын тэвхийг бүтээлэгээр бүтээж, тоосжилт үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх	Уурхайн бүсэд	/зураг-1/	Агаарын ба агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS 0017-2-3-16:1998 (хүн ам суурьшсан хэсгүүдэд) Бензин хөдөлгүүрт MNS 5013:2003 Дизель хөдөлгүүрт MNS 5014:2003 /ЗГ-ын 2009 оны 351 дүгээр тогтоолын хавсралт –Ус ашигласаны төлбөрийн хувь хэмжээ/ / БОНХАЖ-н сайдын 2015 оны 302 дугаар тушаалын хавсралт 4 –“ Зүлэг, талбайн усалгааны түр норм/ MNS 4943:2014 Усны чанар, хаягдал бохир ус.
	Үйлдвэрийн тоосжилт дархын тулд усалгааны системээр усалгаа хийв. Мөн талбайн усалгаа хийв.	Бутлуур ангилан ялгах хэсэгт ажиллах ажилчдад	200 000	
	Үйлдвэрийн конвейрийн эргэх механизм-д төмрөөр хаалт хамгаалалт хийв.	Бутлуур ангилан ялгах хэсэгт ажиллах ажилчдад		
ТЭЭВЭРЛЭЛТЭЭС ҮҮСЭХ ТООСЖИЛТ	Дотоод тээврийн авто замыг тогтмол усалж мөн гадаад тээврийн замыг усалгаа хийж усалж байв.	Уурхайн бүсэд	/зураг/	
ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ				

<p>ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ХӨДӨЛГӨӨНТЭЙ ХОЛБООТОЙГООР ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ ЭВДРЭЛД ОРОХ, ХОГ ХАЯГДАЛ, ТЕХНИКИЙН ШАТАХ ТОСЛОХ МАТЕРИАЛААР ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ БОХИРДОХ</p>	<p>Уурхайн замын тэмдэг тэмдэглэгээ гандаж хуучирч муудсанг сольж шинэчлэв. Мөн оффис, гал тогоо, ажилчдын байрт хаяг хийв.</p>			<p>Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, БОНБУ тухай хууль, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль MNS 5850:2008 Хөрс бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ Энэ стандартаар Монгол орны нутаг дэвсгэр дээрх хөрсөнд агуулагдаж болох бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх (хүлцэх) дээд хэмжээг тогтоох бөгөөд тус стандартад заасан хэмжээнээс давсан тохиолдолд тухайн хөрсийг бохирдолд орсон гэж үзнэ.</p>
	<p>Машин техникийн засвар үйлчилгээг засвар механикийн хэсэг буюу тогтоосон цэгт хийж гүйцэтгэв. Грашын дотор талыг бетондов.</p>	<p>Уурхайн засварын цех</p>		
<p>ХАТУУ ШИНГЭН ХОГ ХАЯГДАЛААР ХӨРСНИЙ БОХИРДОЛТ ХОРДОЛТ ҮҮСЭХЭЭС СЭРГИЙЛЭХ</p>	<p>Гадны тээврийн сайжруулсан шороон хучилттай замыг хусаж тэгшилсэн</p>	<p>0,6 км зам</p>	<p>Үйл ажиллагааны зардалаар /зураг/</p>	<p>Энэ стандартаар Монгол орны нутаг дэвсгэр дээрх хөрсөнд агуулагдаж болох бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх (хүлцэх) дээд хэмжээг тогтоох бөгөөд тус стандартад заасан хэмжээнээс давсан тохиолдолд тухайн хөрсийг бохирдолд орсон гэж үзнэ.</p>
	<p>Хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж талбайн хогийг тогтмол цэвэрлэв.</p>	<p>Уурхайн тосгон</p>	<p>Зураг</p>	<p>MNS 5916 : 2008 Газар шорооны ажлын үед үржил, шимт хөрс хуулалт, хадгалалт</p>
<p>УУРХАЙН ТУСЛАХ БАРИЛГА</p>	<p>Уурхайн тосгоны барилгын гадна талын баруун хэсгийг будав</p>	<p>Гал тогооны урд талд</p>	<p>274 200 Ариутгал хийлгэсэн. /баримт, акт/</p>	
	<p>Сагсан бөмбөгийн талбайг индүүдэж нягт</p>			

БАЙГУУЛАМЖ	авхуулж бетон авхад бэлэн болгов.	Ажилчдын байрны баруун талд	--*--	
УРГАМЛАН НӨМРӨГ				
УУРХАЙН ОЛБОРЛОЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНАА С УРГАМЛАН НӨМРӨГ ДОРЙТОХ	Ажилчдыг тоосноос хамгаалахын тулд тарьсан хайлаас модыг бордож услав.	Бутлуурын талбайн ойр орчимд	150 000	
	Уурхайн үйл ажиллагаа, овоолгоноос үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор усалгаа хийсэн.	Уурхайн бүсэд	Зураг	Байгаль орчны багц хууль, Байгалийн ургамлын тухай хууль
УСНЫ НӨӨЦ ЧАНАР				
УСНЫ НӨӨЦ ХОМСДОХ	Ундны ус болон уурхайд хэрэглэгдэж буй усны хэмжээг баталгаат тоолуураас тогтмол тоо авч, усны алдагдал доголдол байгаа эсэхийг шалгаж ажилласан.	усны эх үүсвэрт	---	
АМЬТНЫ АЙМАГ				
АМЬТАД АМЬДРАХ ОРЧНООСОО ДАЙЖИХ	Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэх дуу чимээнээс амьтад дайжин бэлчээр нутгаасаа нүүдэллэж болзошгүй тул орчны дуу чимээнд хяналт тавин шинжилгээ хийлгэж ажилласан.	Уурхайн ойр орчимд /Шинжилгээ/	--*--	
Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний нийт зардал 624 200 төгрөг				

II. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээг хэрэгжүүлсэнээр төслөөс үүсэх сөрөг нөлөөлөл түүнийг бууруулж арилгах боломжгүй хүчин зүйлүүд, нөлөөллийн түвшинг төслийн судалгааны ажлын үед тодорхойлоогүй хүчин зүйлс /амьтадын амьдрах орчин, нүүдэл/ тэдгээрийг төслийн хэрэгжих орчны экосистем, биологийн олон янз байдлын хувьд төсөөтэй төсөл хэрэгжих орчныг төлөөлж чадахуйц талбайг сонгон авч хамгааллын арга хэмжээний ажлуудыг тогтоосон хугацаанд хэрэгжүүлсэнээр орчны нөхцлийг сайжруулахад үндсэн гол зорилго оршино.

Дүйцүүлэн хамгааллын ажил: Төслийн байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг зохистой бууруулахын тулд нөлөөллөөс зайлсхийх, нөлөөллийг бууруулах болон нөхөн сэргээх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхийн хамт үлдэгдэл нөлөөллийг дүйцүүлэн хамгаалах шаардлага гардаг. 2023 онд төсөл хэрэгжүүлэгч нь дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөөг НБОГ-с ажлын санал авч НҮРИ ХХК-нд 6,6сая.төг мод тарих ажилд өгсөн байна /Баримт,Зураг/

Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Дүйцүүлэн хамгаалах үйл ажиллагааны хүрээнд хийгдэх ажил	Нийт зардал (төг)	Баримтлах хууль, дүрэм, стандарт
Нийслэлийн байгаль орчны газартай хамтарч ажиллав.	СХД 21-р хороонд инчоно төгөл төслийн хүрээнд шинэс мод тарив.	6 600 000	Байгаль орчны багц хуулиуд, MNS 5918:2008 Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах.

Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний зардалд 2023 онд нийт **6 600 000** төгрөг төлөвлөж Нийслэлийн байгаль орчны газраас НҮРИ ХХК-тай хамтран СХД-н 21-р хороонд цэцэрлэгт хүрээлэн төслийн хүрээнд мод тарих ажилд **6,6сая.төг** тушаав. Хавсралтад зураг болон мөнгө төлсөн баримт оруулав.

Осол, эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

2023 онд Морин Уул-1 уурхай нь дайрга олборлолт болон үйлдвэрлэлийн явцад ямар нэгэн химийн бодис ашиглаагүй болно.

Харин уулын ажлын тэсэлгээнд тэсэлгээний бодис болон төсөлд ашиглах машин механизмуудад дизель түлш ашигласан юм. Дизель түлшийн хадгалах түр агуулахын доод суурийг бетонодож хөрсөнд түлш нэвтрэхээс хамгаалсан болно. Тэсэлгээний ажлыг туслан гүйцэтгэгч “Ти Эм Би Эн” ХХК-аар хийлгэсэн болно. Тэсэлгээний ажлыг нэг сард нэгээс хоёр удаа хийж байсан ба нэг удаагийн тэсэлгээг 6-7тн Анфо бодисоор 13,0мян.м3-15,0мян.м3 барилгын чулууг тэслэж сийрэгжүүлж ажилласан.

Тэсэлгээний ажлын аюулгүй байдлыг гүйцэтгэгч байгууллага хариуцаж ажилласан ба тэсэлгээний чулуу шидэдэх аюултай зайг хүнд 500м техник тоног төхөөрөмжинд 300м зайг баримтлан дөрвөн зүгт харуул гаргаж аюулгүй байдлыг хангаж ажилласан болно. Тэсэлгээ хийх бүрт Хан-Уул дүүргийн Цагдаагийн 2-р хэлтэст мэдэгдэж ажилласан болно.

Боржин зам ХХК нь 2023 онд Налайх дүүргийн Уул уурхайн үндэсний аврах бригадаар “Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө”-г батлуулан мөрдөж ажилласан болно.

2023 онд ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэгийг эрт илрүүлэгт цалинтай чөлөө өгч хамрагдуулав. Мөн ХАБЭА-н анхан шатны сургалт хийж ажилчдаас түвшин тогтоох шалгалт авсан болно. Галын тухай сургалт болон галын хор хэрхэн ашиглах талаар сургалт туршилт хийсэн юм.

IV. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хог хаягдал:

Ахуйн хог хаягдал:

Ахуйн хатуу хог хаягдлын хувьд жилд 16 тн гарсан. Уурхайн тосгоноос гарах хатуу хог хаягдлыг уурхайн тосгоны хашаанд байрлах хогын цэгт байрлуулан дүүрэгтэй хог хаягдлын гэрээ байгуулж гэрээний дагуу ХУД-ийн хот тохьжилтын “Хан Эко Тээвэр” ОНӨААТҮГтэй хамтарч ажилласан болно. /хог хаягдлын гэрээ болон төлбөр төлсөн баримт хавсаргав/

Үйлдвэрийн хог хаягдал:

Барилгын чулуу олборлолтын хаягдлын хэмжээ 45.0мян.м3 хаягдал шороо хэлбэрээр гарсан бөгөөд хаягдлыг талбай тэгшлэхэд дүүргэгч материал болгон хэрэглэсэн болно.

Үйлдвэрийн явцад шингэн хог хаягдал гараагүй болно.

АРГА ХЭМЖЭЭ	ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА	ХАМРАХ ХҮРЭЭ	НИЙТ ЗАРДАЛ /төг/	БАРИМТЛАХ ХУУЛЬ, ДҮРЭМ СТАНДАРТ
ХАТУУ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ЗӨӨЖ, ТЭЭВЭРЛЭХ	Хог хаягдлыг тээвэрлэж зайлуулж байх	Уурхайн ойр орчимд	340 000	Хог хаягдлын тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хууль болон БО багц хуулиуд, холбогдох дүрэм журам стандарт, Хог хаягдлын тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хууль болон БО багц хуулиуд, холбогдох дүрэм журам стандарт, Хог хаягдлын тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хууль болон БО багц хуулиуд, холбогдох дүрэм журам стандарт
ОРЧНЫ ЭРҮҮЛ АХУЙГ ХАНГАХ	Бохир усыг Галтай Чойндон ХХК соруулав	Уурхайн ойр орчимд	2 015 000	
Хог хаягдалын менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал			2 355 000	

V. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

АРГА ХЭМЖЭЭ	ХАМРАХ ХҮРЭЭ	ХАРИУЦАН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ	НИЙТ ЗАРДАЛ /төг/	БАРИМТАХ ХУУЛЬ ДҮРЭМ СТАНДАРТ
Байгаль хамгаалах ажлын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэн ажиллав.	Уурхайд үйл ажиллагааны хүрээнд	Боржин зам ХХК	---	БО багц хуулиуд, холбогдох дүрэм журам стандарт, Усны тухай хууль, Байгалийн нөөц ашигласан төлбөрийн тухай хууль, ЗГ-н тогтоол, усны нөөц ашигласны төлбөрийн хувь хэмжээг тогтоох, хөнгөлөх тухай, бусад холбогдох хууль тогтоол, журам, Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 2003 (сүүлийн нэмэлт өөрчлөлт 2012 оны 5 сарын 17), MNS5078-2001, “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй” MNS ISO 13688 : 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ажлын тусгай хувцас-Ерөнхий шаардлага
Гаднаас ирсэн зочдыг каск хантаазаар хангах			647 100	
Гал унтраах хэрэгсэлийн даралтыг тогтмол шалгуулж бүртгэл хөтөлж шалгаж байв.	Уурхайн ажлын байр	Боржин зам ХХК	--*--	
Уурхайн нийт ажилчдад байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг хамгаалах талаар сургалт хийв.	Уурхайн ажилчид	Боржин зам ХХК	ХАБЭА	
Ажлын байр, зам талбайд хийгдсэн ХАБЭА-н тэмдэгийг цэвэрлэж муудсанг нь солив	Уурхайн талбайн ойр орчимд	Боржин зам ХХК	ХАБЭА	
Гал түймрийн үед хэрхэн ажиллах талаар ажиллагсдын дунд сургалт хийв	Уурхайн ажилчдад	Боржин зам ХХК	ХАБЭА	
Налайх дүүргийн уул уурхайн аврах ангиар Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг батлуулав.	Уурхайн талбайн ойр орчимд	Боржин зам ХХК	---	
Уулын ажлыг инженерийн заавраар явуулж уулын ажлын төлөвлөгөөний паспортын дагуу ажиллав.	Уурхайн талбайн ойр орчимд	Уурхайн дарга,	---	
БО-ны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээний нийт зардал			647 100	

VI. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
Хорооны ИНХ	Хурал	Тайлан Ирэх оны төлөвлөгөө	Багийн хурал дээр /11,9-с хойш/	БОХ арга хэмжээний тайлан ирэх оны төлөвлөгөөний төсөл	Хороо
Захирамжаар томиологдсон комиссын гишүүд	Комиссын шалгалт, хурал	Тайлангийн хэрэгжилтийн шалгалт	12-р сарын 1		Уурхай
БОАЖЯ	Албан бичиг	Тайлан Ирэх оны төлөвлөгөө	12-р сарын 31		Улаанбаатар хот

В. Орчны хяналт шинжилгээний төлөвлөгөөний биелэлт

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр нь байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний салшгүй нэг хэсэг бөгөөд төслийн үйл ажиллагаа байгаль орчин, нутгийн иргэд, ажиллагсадын амьдрах орчинд хэрхэн нөлөөлж байгаа, хүрээлэн буй орчны бүрдлүүд бүр дээр холбогдох итгэмжлэгдсэн лабораториудаар хяналт шинжилгээг хийлгэж стандартын шаардлагыг хангаж байгаа эсэх талаар анализ хийж зөрчил илэрсэн тохиолдолд бууруулах, арилгах арга хэмжээ авах шаардлагатай.

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт нөлөөлөлд өртөх болон өртөж болзошгүй байгаль орчны бүрдэл хэсгүүд, тэдгээрийн төлөв байдлыг тодорхойлох үзүүлэлтүүд, төсөл хэрэгжих орчинд амьдардаг, төслийн нөлөөлөлд өртөх нутгийн иргэдийн амьжиргаа, нийгмийн болон эрүүл мэндийн байдлыг илтгэх гол үзүүлэлтүүд, тэдгээрт хэмжилт, дээжлэлт хийх шинжилгээний аргууд, хяналтын цэгийн байршил, хяналт хийх хугацаа ба давтамжийг тодорхойлон оруулсан.

Үйлдвэр ажиллах явцад байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрт үзүүлэх аливаа сөрөг нөлөөлөл, түүнийг хянах хэлбэр, хяналт шинжилгээний зайлшгүй шаардлагатай үзүүлэлтүүд, сорьц дээж авах болон хэмжилт хийх цэгийн байршил, хяналт шинжилгээ хийх хугацаа, давтамж, шинжилгээний арга аргачлал, шаардагдах зардал зэргийг орчны хяналт шинжилгээг лабораторын шинжилгээний аргаар тодорхойлов.

VII. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт

Байгаль орчны бүрэлдхүүн	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлт	Хяналт шинжилгээ явуулах төрөл, хэлбэр	Хяналт шинжилгээ хийх, Сорьц авах цэгийн байршил	Хяналт шинжилгээ явуулах хугацаа, давтамж	Хяналт шинжилгээ явуулах арга, аргачлал	Хяналт шинжилгээ явуулахад шаардлагатай техник, тоног төхөөрөмж	Зарцуулагдах төсөв /мян.төг/	Үр дүнг нэгтгэх, тайлагнах арга хэлбэр
Агаар орчин	Тоосжилт	Агаарын найрлага, чанар	Уурхайн ойр орчмоос	Жилд 4 удаа \4 цэгээс\	Лабораторийн шинжилгээний арга	Агаараас дээж авагч	4 x 36 000 = 144 000	Лабораторын шинжилгээний үр дүнд үндэслэн
Хөрсөн бүрхэвч	Хүнд металл, агрохимийн үзүүлэлт, химийн шинж чанар	Хөрсний химийн найрлага, элэгдэл эвдрэлийн үзүүлэлтүүд	Уурхайн ойр орчмоос	Жилд 4 удаа /4цэгт/	Лабораторийн шинжилгээний арга	Дээжний уут, метр, аппарат, хүрз	4 x 36 000= 144 000	Лабораторын шинжилгээний үр дүнд үндэслэн
Ундны ус	Усан дахь нян бактерийн судалгаа	Унд ахуйн хэрэглээний ус	Ажилчдын гал тогоо	Жилд 2 удаа	Лабораторийн шинжилгээний арга	Ариун шил	2 x 50 000= 100 000	Лабораторийн шинжилгээний үр дүнд үндэслэн
Орчны хяналт шинжилгээний нийт зардал 388 000								

Хүснэгт 14. 2022 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний ажилд зарцуулсан нийт төсөв

№	Төлөвлөгөөнүүд	Төсөв мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	624.2
2	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	6600.0
3	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	647.1
4	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	340.0
5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	2355.0
Нийт		10566.3

Бид уг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журам, стандартын дагуу гүйцэтгэж зарим нэгэн ажилууд нэмэгдэж шинээр хийгдэж, зардал өсч 2023 онд БОМТөлөвлөгөөнд **10566.3** мянган төгрөг зарцуулан ажилласан байна.

ХАВСРАЛТ

ХААН БАНК **ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛЭГ / DEPOSIT SLIP**

Валют / Currency: / --- MNT /

Огноо / Date:	Салбар / Branch:	Журнал № / Journal №:	Дэвсгэрт / Denomination	Дэвсгэрт / Quantity	Дун / Amount
2023/10/26	5006	25103877	1		
Дансны дугаар / Account number:	Валютын код / Currency code:		5		
5178041222	MNT		10		
Данс эзэмшигчийн нэр / Account holder:	Банкны ажилтан № / Bank staff №:		20		
НҮРИ	22415		50		
Гүйлгээний код / Transaction code:	Гүйлгээний дун / Transaction amount:		100		
1010 ОРЛОГО БЭЛНЭЭР	*6,600,000.00MNT*		500		
Гүйлгээний утга / Description:			1,000		
БОРЖИН ЗАМ ХХК БОН СЭРГЭЭЛТИЙН БАТАЛГАА			5,000		
ХАРИЛЦАГЧИЙН БӨГЛӨХ ХЭСЭГ / For Customer use only:			10,000		
Дансны № / Account №:	Дүн тоогоор / Amount:	Утасны дугаар / Phone number:	20,000	330	*6,600,000.00*
5178041222	(6600000)	86068211			*6,600,000.00*
Гүйлгээний утга / Description:		Гарын үсэг / Signature:	Бүгд / Total	Банкны ажилтан / Bank staff:	
Боржин зам ХХК БОН СЭРГЭЭЛТИЙН БАТАЛГАА		<i>[Signature]</i>			
Энэ баримтад бичигдсэн мэдээллийн үнэн зөвийг харилцагч, зөвхөн хуулийн зарлигуудыг хүлээж гаран үзлээр баталж байна. By signing in this form, I confirm the accuracy of the information provided and accept my legal responsibility.			☐ Бэлнээр / In cash ☐ Данснаас / From account		

Зураг-3 Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд төлсөн төлбөр

2023-10-27 08:57:20

Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалын хавсралт

ТӨЛБӨРИЙН БАРИМТ

ДДТД: 000005730945000231026000001086385
 Борлуулагчийн:
 ТТД: 5730945
 НЭР: ГАЛТАЙЧОЙНДОН
 Хаяг: .....
 Утас: .....
 Банкны нэр: Худалдаа хөгжлийн банк
 Банкны дансны дугаар: 470006538

Огноо: 2023-10-26
 Худалдан авагчийн:
 ТТД: 5816815
 НЭР: БОРЖИНЗАМ
 Хаяг: Монгол, Улаанбаатар, Баянзүрх, 14-р хороо, намьванжуу, 10
 Утас: 88117327

Д/г.	Бараа, ажил, үйлчилгээний нэр	Код	Хэмжих нэгж	Тоо, хэмжээ	Нэгжийн үнэ	Бүгд үнэ
1	Бохир усны шугам, бохир усыг ариутгах, цэвэрлэх үйлчилгээ	9411000	ш	1	1,815,000.00	1,815,000.00
2	Бохир ус	3992000	ш	1	200,000.00	200,000.00

Бараа, ажил үйлчилгээний үнэ: 1,831,818.18
 Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар: 183,181.82
 Нийслэл хотын албан татвар: 0.00
 Нийт дүн: 2,015,000.00

Тамга

Хүлээн авсан: ..... / ..... /
 (гарын үсэг) (нэр)
 Хүлээлгэн өгсөн: ..... / ..... /
 (гарын үсэг) (нэр)

Зураг-4 Галтай Чойндон ХХК бохир соруулсан баримт

Цахим гүйлгээний баримт

Хүсэлтийн лавлах дугаар: 217070136

Татсан огноо: 2023-10-27 13:22

Шилжүүлэгчийн дансны дугаар	Хүлээн авагчийн данс	Гүйлгээний дүн	Гүйлгээний төлөв
1825139863 MN810015001825139863	1165117377	340,000.00 MNT	Амжилттай
Шилжүүлэгчийн нэр ОДСҮРЭН РЭНЦЭНДОРЖ	Хүлээн авагчийн нэр ТАХ	Гүйлгээний утга 2231005053987;14101396245;ГО82111163;14101396245;86068211	
	Хүлээн авагчийн банк	Гүйлгээний огноо 2023-10-27	

Бүх эрх хуулиар хамгаалагдсан ©. Голomtбанк ХК.

Зураг-5 Хог хаягдалын төлбөр төлсөн баримт

2023-10-27 08:58:33

Сангийн сайдын 2017 оны
347 дугаар тушаалын хавсралт

ТӨЛБӨРИЙН БАРИМТ

ДДТД: 00000505931300023050900001688339
Борлуулагчийн:
ТТД: 5059313
НЭР: БАЙГАЛ ОРЧИН ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ТӨВ ЛАБОРАТОРИ
Хаяг: .....
Утас: 341816, 341816, 341816, 94045995
Банкны нэр: Төрийн сан
Банкны дансны дугаар: 100900013017

Огноо: 2023-05-09
Худалдан авагчийн:
ТТД: 5816815
НЭР: БОРЖИНЗАМ
Хаяг: Монгол, Улаанбаатар, Баянзүрх, 14-р хороо,
намъяанжу, 10
Утас: 88117327

Д/г.	Бараа, ажил, үйлчилгээний нэр	Код	Хэмжих нэгж	Тоо, хэмжээ	Нэгжийн үнэ	Бүгд үнэ
1	төрийн байгууллагаас үзүүлж байгаа үйлчилгээ	412		1	194,000.00	194,000.00
Бариа, ажил үйлчилгээний үнэ:						194,000.00
Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар:						0.00
Нийслэл хотын албан татвар:						0.00
Нийт дүн:						194,000.00

Тамга

Хүлээн авсан: ..... / ..... /
(гарын үсэг) (нэр)
Хүлээлгэн өгсөн: ..... / ..... /
(гарын үсэг) (нэр)

Огноо/Date: 2023.10.26 15:16:44

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 000572201342

Системийн огноо/System Date: 2023.10.26 15:16:38

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5007130913	Ц*****Ш НАРАНТУЯА	194,000.00 MNT	1.00
/ Нэг зуун ерэн дөрвөн мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No 90 Дансны/Картын дугаар Account/Card number 100900013017	Банкны нэр Bank Name Төрийн Сан Нэр/Name БОХЗТ лаборатори	194,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:
FB-Боржин зам ХХК, 5816815, Шинжилгээний төлбөр

Зураг-6 Ус, Агаар, Хөрсний шинжилгээний төлбөр төлсөн баримт

Зураг-7 ХАБЭА-н тэмдэг тэмдэглэгээг шинэчлэв.

"Мөнхгандир" ХХК-ийн шавьжгүйтгэл мэрэгчгүйтгэл халдваргүйжүүлэлт хийсэн гүйцэтгэлийн акт

Тус Боржин зам ХХК-ийн байгууллагын анхны удаа байр - ардч сурач - туслах орд, Хөвсгөл өдөр, 00 дугаар 2023 оны 04 сарын 28 өдрийн 10⁰⁰ цагт Боржин зам дэх дөхөөлөгч ОХ улсад үйлдвэрлэсэн Стекло химийн Клорсепт бодисын 2 % ийн уусмал хуурай өгш хэлбэрээр /зур/ шавьжгүйтгэл, мэрэгчгүйтгэл, ариутгал, халдваргүйжүүлэлт /зур/-ийг 238 м² талбайд 2.0 кг-аар /зур/ хийж гүйцэтгэв.

Устгалын үр дүн шавьжийн төрөл зүйл, тархалтаас хамаарч давтан хийсэн эсэхийг тэмдэглэх. 2

Ахуйн шавьж мэрэгч устгал халдваргүйжүүлэлт хийсэн ажилтан

Хариуцагч Мөнхгандир ХХК
Л.Дархицэрэн
Утас: 95096210

Н.Амараа Н.Амараа
Үйлчлүүлэгч байгууллагын хариуцагч
Сүлэм анхсатар З.Цырт
Утас: 99030692

УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ХАЛДВАРГҮЙТГЭЛ ХИЙСЭН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АКТ

№ 604

2023 оны 04 сарын 28 өдөр

- Хүнсний дэлгүүр
- Хүнсний мухлаг
- Ресторан
- Бусад.....
- Баар
- Цайны газар
- Ахуйн үйлчилгээний нэг
- Автобусны
- Хороолол доторх хог
- Орон сууцны хогийн
- ТҮЦ
- Бусад.....

Үйлчилгээ хийлгэсэн байгууллага /иргэний нэр/ "Боржин зам" ХХК талбайн хэмжэ 238 м² халдваргүйжүүлэх бодис КЛОРСЕПТ-17 0.02 %-ийн уусмалаар халдваргүйтгэл хийв.

Үйлчлэгч байгууллага:
Байгууллагын нэр: "МӨНХГАНДИР" ХХК
Регистр №: 2839091
Төлөөлөгч: Л. ДАРХИЦЭРЭН
Утас: 95096210

Үйлчлүүлэгч
Байгууллагын нэр: Боржин зам ХХК
Регистр №: 2839091
Төлөөлөгч: Сүлэм анхсатар З.Цырт
Утас: 99030692

Зураг-8 Ариутгал хийлгэсэн акт.

УБ-2

Монгол Улсын Засгийн газрын
2004 оны 20 дугаар тогтоолоор баталсан

 МОНГОЛ УЛС
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

№ 000076322

2014.03.18 / Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9011469106 / Улсын бүртгэлийн дугаар /

5816815 / Регистрийн дугаар /

Боржинзам Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани
/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм
/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /

Шийдвэр / шийдвэрийн нэр /	01 / дугаар /	2014.03.17 / он, сар, өдөр /
2395 / код /	Явган хүний замын хавтангийн үйлдвэрлэл / Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /	
4610	Гадаад худалдаа	
4653	Уул уурхайн тоног төхөөрөмжийн худалдаа	
4520	Автомашинны засвар, үйлчилгээ	
4653	Барилгын материалын худалдаа	
/ код /	/ Туслах эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /	

Хугацаагүй / хугацаа /

1 / гишүүдийн тоо /

135,020.00 / өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Чингэлтэй, 1-р хороо, баруун сэлбэ, 5/5, 3 тоот, Утас1: 99118354, Утас2: , Факс:

/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Бүртгэлийн газар
/ бүртгэсэн байгууллагын нэр /

Харилцах дансны бүртгэл

Харилцагч банкны нэр	Дансны төрөл	Дансны дугаар	Бүртгэсэн ажилтан тэмдэг
Голомт банк	Төгрөгийн	1405014870	Г.Өлзийбаяр
Голомт банк	Валютын	1405014871	Г.Өлзийбаяр

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлти: Бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Гочоо овогтой Болд-г Захирал-р томилсныг бүртгэв.	2014.03.18	Г.Өлзийбаяр
2	Хувь нийлүүлэгчээс 1 нэмэгдэж, 1 хасагдаж үүсгэн байгуулагчийн тоо нийт 1 болж өөрчлөгдсөнийг бүртгэв.	2016.11.09	Д.Лэхсо
3	Очиржамц овогтой Батбилэг -г Захирал-р томилсныг бүртгэв.	2016.11.09	Д.Лэхсо
4	Улаанбаатар, Баянзүрх, 14-р хороо, намъяанжу, 33г, 10 тоот, Утас1 88117327, Утас2, Факс хаягийг шинээр бүртгэв.	2016.11.09	Д.Лэхсо
5	0990 Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглалт /2016.05.04-2031.05.04/ эрхлэх үйл ажиллагаа шинээр бүртгэв.	2018.06.04	Г.Алтай
6	Эцсийн өмчлөгч 1 иргэн бүртгэв.	2020-10-09	Б.Батзориг

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

Дугаар 18-12/03

Нэг. Ерөнхий зүйл

- 1.1 Нэг талаас Хан-Уул дүүргийн "Тохижилт үйлчилгээний Төв" ОНӨААТҮГ (цаашид Гүйцэтгэгч гэх), Нөгөө талаас 5816815 тоот регистрийн дугаартай, Хан-Уул дүүргийн 13-р хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах, **ДАЙРГАНЫ ОЛБОРЛОЛТ** чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлдэг **БОРЖИН ЗАМ ХХК** (цаашид Захиалагч гэх) нар доорхи нөхцөлөөр харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.
- 1.2 Энэхүү гэрээ нь 2022 оны 03 сарын 15 -ны өдрөөс 2023 оны 03 сарын 14 -ны өдөр хүртэл хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.
- 1.3 "Хог хаягдлын тухай" хуулийн хүрээнд ХУД-ийн нутаг дэвсгэрийн орон сууц, гэр хорооллын айл өрх, ААН байгууллага болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг тээвэрлэх, мөн нийтийн эзэмшлийн зам талбайд үүссэн хог хаягдлыг тээвэрлэх, түүнтэй холбогдон гарсан төлбөр тооцооны асуудлыг шийдвэрлэхэд энэхүү гэрээний зорилго оршино.
- 1.4 Нийслэлийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2013 оны 09-р сарын 26-ны өдрийн 12/45 дугаар тогтоолоор Хог тээврийн үйлчилгээний хураамжид НӨАТ (нэмэгдсэн ертгийн албан татвар)-ыг тооцоогүй болно.
- 1.5 Хан-Уул дүүргийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчдийн 2013 оны 04-р сарын 18-ны өдрийн А/29 тоот тогтоолын дагуу гэрээний үнийн дүнг хоёр тал харилцан тохиролцон тогтоосон болно.

Хоёр. Гүйцэтгэгчийн эрх, үүрэг

- 2.1 Гүйцэтгэгч нь захиалагчтай байгуулсан гэрээнд заасан хуваарийн дагуу ААН байгууллага, орон сууцны бункерийн хог хаягдлыг саадгүй ачиж тээвэрлэх үүрэгтэй.
- 2.2 Тээвэрлэлт саатсанаас хог хаягдал хуримтлагдсан бол графикт зааснаас бусад цагаар нэмэгдэл хүч зохион байгуулан ачуулах арга хэмжээг авна.
- 2.3 Айл өрхөөс гарч буй ахуйн хогийг тогтмол цагт цуглуулах, мөн барилга барих, буулгах, засварлах тохиолдолд иргэн, аж ахуйн нэгжийн хог хаягдлын төлбөрийг төлүүлсний дараа тээвэрлэнэ.
- 2.4 Хог хаягдлыг тээвэрлэх аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангасан, битүүмжилсэн зориулалтын тээврийн хэрэгсэлтэй байх.
- 2.5 Гүйцэтгэгч нь ажил үйлчилгээ үзүүлсний төлбөрийг ААН, байгууллага болон иргэд, захиалагч байгууллагуудаас шаардах эрхтэй.
- 2.6 Захиалагч тогтоосон хугацаанд төлбөрөө барагдуулаагүй тохиолдолд хог хаягдлыг ачиж тээвэрлэхгүй байх эрхтэй.

002150

2.7 Холбогдох хууль тогтоомжид заасан бусад эрх үүрэг.

Гурав. Захиалагчийн эрх, үүрэг

- 3.1 Захиалагч тал "Хог хаягдлын тухай (шинэчилсэн найруулга)" хуулийг мөрдөж ажиллана.
- 3.2 Тухайн ААН, байгууллага, барилга байгууламжаас гарсан хог хаягдлыг зөвхөн тогтоосон хогийн цэг буюу бункерт хийж ачуулах үүрэгтэй.
- 3.3 Тухайн ААН, байгууллага өөрийн талбай (хашаа)-аас гадагш 50 метрийн зай дахь талбайн цэвэрлэгээг хариуцах үүрэгтэй. Цас орж, мөс тогтсон мөн бусад байдлаар бохирдсон тохиолдолд тухайн талбайн цэвэрлэгээг байнга хийж гарах хог хаягдлыг тээвэрлүүлж байна.
- 3.4 Захиалагч тал нь гэрээний 3.2-д заагдсан үүргийг биелүүлээгүй улмаас аливаа ААНБ, иргэнд учирсан хохирлыг Захиалагч тал бүрэн хариуцна.
- 3.5 Хог хаягдлын төлбөрийг сар бүрийн 25-нд Хан-Уул Дүүргийн Татварын Хэлтэс болон etax.mta.mn сайтаас код авч тушаана.
- 3.6 ААН, байгууллагын барилга байгууламжид засвар хийсэнтэй холбогдон гарсан барилгын болон бусад хог хаягдлыг тухай бүрд нь дуудлага өгч буюу захиалгаар тээвэрлүүлэх үүрэг хүлээх бөгөөд хогны хэмжээнээс хамааран нэмэлт төлбөр төлж хариуцсан албан тушаалтантай хамтарч ажиллана.
- 3.7 Хог агуулах зориулалтын савыг өөрийн хөрөнгөөр шийдвэрлэх бөгөөд хог ачихад саад учруулахгүй газар байрлуулж, машин чөлөөтэй орж гарах нөхцөлийг хангана.
- 3.8 Хогийн сав, бункерийн орчимд машин тэрэг тавиулсны улмаас хог ачих боломжгүй болж хог тээвэрлэх автомашин буцах, хугацаа алдсан тохиолдолд холбогдон гарах хариуцлагыг Захиалагч хүлээнэ.
- 3.9 Өөрийн эзэмшил, өмчлөлийн барилгаа барих, буулгах, засварлах тохиолдолд гарах хог хаягдлыг хаях талаар гүйцэтгэгч талтай урьдчилан гэрээ байгуулан зохих төлбөрийг төлнө.
- 3.10 Хог хаягдал гаргасны төлбөрийг хугацаанд нь бүрэн төлөх үүрэгтэй.
- 3.11 Зориулалтын цэгээс бусад газарт хог хаягдал хаяхгүй байх.
- 3.12 Хог хаягдлыг ангилан хаях талаар зохих мэдлэгийг ажилтандаа эзэмшүүлж, аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг ханган ажиллах.
- 3.13 Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага орчны газрынхаа хог хаягдлыг цэвэрлэх болон хог хаягдлыг зайлуулах олон нийтийг хамарсан ажилд оролцох үүрэгтэй.
- 3.14 Гүйцэтгэгчээс ажил үүргээ тогтоосон хугацаанд гүйцэтгэхийг шаардах эрхтэй.
- 3.15 Дүүрэг болон бусад байгууллага, албан тушаалтнаас зарласан уралдаан, аянд идэвхитэй оролцож тодорхой үр дүн үзүүлсэн бол шагнал урамшуулал хүртэх эрхтэй.
- 3.16 Гүйцэтгэгч ажил үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд төлбөр төлөхгүй байх эрхтэй.
- 3.17 Холбогдох хууль тогтоомжид заасан бусад эрх үүргийг эдэлнэ.

Дөрөв. Төлбөр тооцоо, үнэлгээ

- 4.1 Гэрээт хугацаанд рейс захиалгаар иргэн, ААНБ-ийн бункерийн хог, хаягдлыг ачиж тээвэрлэнэ.
- 4.2 Хог тээвэрлэсний төлбөр нь ХУД-ийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлаас тогтоосон тарифын дагуу харилцан адилгүй байх бөгөөд тухайн байгууллагын хог тээвэрлэлтийн төлбөр дээрх тогтоолд заасны дагуу сард ....., улиралд ..... жилд ..... төгрөг байна.

- 4.3 Тухайн байгууллагын хог тээвэрлэлтийн төлбөр дээрх тогтоолд заасны дагуу Орон сууц, ААН, хувь хүний захиалгаар хог тээвэрлэлт хийхэд гарах төлбөр:
8 тн шахдаг автомашин	- Ахуйн хог хаягдал	- 150,000.00 төгрөг
4 тн шахдаг авто машин	- Ахуйн хог хаягдал	- 85,000.00 төгрөг
4 тн задгай тэвштэй автомашин	- Ахуйн хог хаягдал	- 85,000.00 төгрөг
4 тн задгай тэвштэй автомашин	- Барилгын хог хаягдал	- 95,000.00 төгрөг
- 4.4 “Хог хаягдлын тухай” хууль, бусад эрх зүйн актын өөрчлөлт болон зах зээлийн үнийн интервалаас хамаарч үйлчилгээний үнийн тарифт өөрчлөлт оруулж болно.
- 4.5 Хог тээвэрлэлтийн тарифт өөрчлөлт орсон тохиолдолд талуудын төлөөлөл тохиролцон гэрээнд нэмэлт оруулж мөрдөнө. Хэрэв хатуу хог хаягдал болон барилгын засвараас гарсан чулуу, мод, шорооны хог хаягдлыг тээвэрлүүлэх тохиолдолд нэмэлт тарифыг мөрдөх бөгөөд төлбөрийг төлсний дараа гүйцэтгэгч тээвэрлэнэ.
- 4.6 Үйл ажиллагааны онцлогоос хамаарсан хог хаягдлын тээвэрлэлтийг өвөл, зуны батлагдсан графикайн дагуу төлбөр төлөгдсөний дараа тээвэрлэнэ.
- 4.7 Хог тээвэрлэлтийн төлбөрийг ААН, албан байгууллага, үйлчилгээний газрууд нь гэрээний 3.3-д заасан хугацаанд бүрэн төлж барагдуулна. Төлбөрийг хожимдуулсан тохиолдолд хоног тутам 0,5%-ийн алданги төлнө.

Тав. Хамтран хүлээх хариуцлага

- 5.1 Талууд энэхүү гэрээ зөрчигдөөгүй тохиолдолд дангаараа гэрээг цуцлах эрхгүй.
- 5.2 Талууд аливаа маргаан, үл ойлголцлыг харилцан тохиролцож шийдвэрлэх бөгөөд шаардлагатай бол холбогдох хуулийн байгууллагад хандаж шийдвэрлүүлнэ.
- 5.3 Нийслэл дүүргээс зохион байгуулах их цэвэрлэгээний ажилд дайчлагдан ажиллах үед хог ачилтын хуваарь 1 өдрөөр хойш шилжих асуудал гарч болно. Үүнийг тухайн ААН, байгууллагад урьдчилан мэдэгдэх бөгөөд төлбөр төлөлтөнд ямар нэгэн өөрчлөлт орохгүй.

Зургаа. Торгуулиас чөлөөлөгдөх нөхцөл

- 6.1 Байгаль, цаг уурын онц ноцтой үзэгдэл тохиолдох, хүндэтгэх шалтгаанаар авто зам хаагдсаны улмаас хог ачих боломжгүй болсон.
- 6.2 Удирдах, дээд байгууллагын шийдвэрээр автомашиныг өөр ажилд дайчилсан тохиолдолд энэхүү гэрээний 5.2 дахь заалт хамаарахгүй.

Долоо. Бусад

- 7.1 Энэхүү гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга дарснаар хүчин төгөлдөр болно.
- 7.2 Гэрээнд тусгагдаагүй боловч нэмж оруулах, гэрээнд өөрчлөлт хийх шаардлагатай тохиолдолд талууд харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

Найм. Нэмэлт өөрчлөлт

20 ..... оны ..... сарын ..... –ний өдөр талууд харилцан тохиролцож энэхүү гэрээнд дараах нэмэлт өөрчлөлтийг оруулав.

.....
.....
.....

Ес. Гэрээний сунгалт

9.1 Гэрээний хугацаа дуусаж, талууд гэрээг цуцлах талаар албан бичгээр санал гаргаагүй бол гэрээг анх байгуулагдсан хугацаагаар сунгагдсанд тооцно.

9.1.1 Энэхүү гэрээг 20 ..... оны ..... сарын ..... өдрөөс 20 ..... оны ..... сарын ..... өдөр хүртэл талууд харилцан тохиролцож сунгалт хийсэн болно.

Гэрээ сунгасан: _____

Гэрээ сунгасан: _____

Тайлбар: _____

9.1.2 Энэхүү гэрээг 20 ..... оны ..... сарын ..... өдрөөс 20 ..... оны ..... сарын ..... өдөр хүртэл талууд харилцан тохиролцож сунгалт хийсэн болно.

Гэрээ сунгасан: _____

Гэрээ сунгасан: _____

Тайлбар: _____

Арав. Гэрээ байгуулсан талууд

ГҮЙЦЭТГЭГЧ ТАЛ:

ХУД-ИЙН ТОХИЖИЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВ
ОНӨААТҮГ-ЫН ХОРОО ХАРИУЦСАН
ХЯНАЛТЫН АХЛАХ АЖИЛТАН

.... Б.БАТЦЭЦЭГ

Утас: 98111776, 99732557

Хог тээвэрлэлтийн захиалга өгөх, санал
гомдлын утас: 95071965

ЗАХИАЛАГЧ ТАЛ:

БОРЖИН ЗАМ ХХК-ИЙН
УУЛЫН АШИГЛАЛТЫН ИНЖЕНЕР

.... Б.ШҮХЭРТ

Утас: 99117327, 99030692

Хаяг: ХУД-ийн 12 хороо, Морингийн
даваа, Морини уулын урд энгэрт
өөрийн байр

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

Дугаар 21/41

2023 оны 10 сарын 11

Алтанбулаг

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 28.6, 29.1-д заасны дагуу Байгаль орчин аялал жуулчлалын газрын 2023 оны 09-р сарын 14-ний өдрийн 21/41 дугаартай ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж Төв аймгийн Алтанбулаг сумын Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч Х.Батдэлгэр Ус ашиглагчийг төлөөлж Улаанбаатар хот БГДүүрэг 20-р хороо Гурвалжин-2 төв 4-р давхарт байрлах Тэгшт-Плант ХХК ний уулын инженер Б.Шүхэрт нар ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаатайгаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт: Барилгын чулуу дайрганы үйлдвэр

2.2. Ашиглах усны хэмжээ: 15420м³

2.3. Усны чанар, найрлага: Геоэкологийн хүрээлэнгийн усны шинжилгээний лабораторид хийлгэсэн шинжилгээгээр химийн бүрэлдхүүнээрээ цэнгэгдүү зөөлөвтөр ус байна гэж тодорхойлсон байна. Шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь усны /MNS900-2005/ стандартад заасан хэмжээнээс хэтэрсэн үзүүлэлтгүй гэж тогтоогдсон байна.

2.4. Усны эх үүсвэрийн:

2.4.1. Байршил: Технологийн болон унд ахуйн усыг өөрсдийн гаргасан гүний 1 худгаас хангадаг. Гидрогеологийн хайгуул хийж нөөц тогтоогоогүй.

2.4.2. Солбицол: худгийн гүн 100м, ус тогтсон түвшин -85м, ундарга 1,1л/с м, PH-7.86, хатуулаг 4.0

2.4.3 Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк: Худгуудын насос Дрон маркийн насос-1ш, насосны гүн 34м

2.5. Хаягдал ус: Шаардлага хангасан хүчитгэсэн доторлогоотой бохирын цооногт 70% хуримтлуулан, соруулан зайлуулдаг.

Хаях цэгийн байршил: Тодорхойгүй

2.6. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ. Усны биохимийн шинжилгээний дүнг хавсаргана.

Жинлэгдэх бодис, кг.....

Органик бодис, кг.....

Эрдэс бодис, кг.....

Хүнд металл, кг.....

Аюултай бохирдуулах бодис, гр.....

2.7. Бохир ус цэвэрлэх барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал, технологи, цэвэрлэх арга, цэвэрлэгээний түвшин: Унд ахуйн бохир усыг хөрсөнд хэвчүүлэн зайлуулна. Харин технологийн хаягдал усыг тунгаах сангаар дамжуулан цэвэршүүлж эргүүлэн ашиглана.

2.8. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээ: .....

2.9. Усны тоолуур: Тийм

2.10. Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ: Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 20.1.1 дэх заалтын дагуу уурхайн ажилчдын унд ахуйн хэрэгцээнд ашиглах 225 м³ усыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

15420м³ газрын доорхи усны төлбөр 2,596,860 /Хоёр сая таван зуун ерэн зургаан мянга найман зуун жаран / төгрөгийг Төв аймгийн Төрийн сан банкны /Тө.Ус ашигласны төлбөр/ 100140000944 тоот дансанд төвлөрүүлнэ. Төлбөрийн 30 хувийг хоёрдугаар улиралд, 30 хувийг гуравдугаар улиралд, 40 хувийг дөрөвдүгээр улиралд төлнө.

Усны төлбөр төлсөн мэдээ тайланг сумын ЗДТГ-г ирүүлнэ.

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

Гэрээ байгуулагч талууд нь Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 18.1.6, 26.1, 30.1, 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Монгол улсын Засгийн газрын 2018.12.26-ны өдрийн 391-р тогтоолоор батлагдсан “Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөр тооцох журам”-ын дагуу илүү ашигласан усны хэмжээг хувь тооцон, шатлан өсгөхийг анхааруулж байна.

Дөрөв. Бусад

4.1. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт, хаягдал ус зайлуулах зөвшөөрөл нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Ус ашиглуулагч нь 2023 оны 01 дүгээр сарын 31-ны дотор ус ашиглалтын тайлан болон усны нөөц ашигласны төлбөрийн мэдээг хүлээн авч гэрээний биелэлтийг дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

4.4. Талуудын тохиролцсоноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.5. Гэрээг усны тухай хуулийн 17.1.9, 29.3 дахь заалтууд болон дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.

4.5.1. Ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн;

4.5.2. Аль нэг тал татан буугдсан бол.

4.6. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж:

Алтанбулаг сумын БОХ-ын улсын байцаагч

.....Х.Батдэлгэр

Утас 89918850

Ус ашиглагчийг төлөөлж:

Тэгшт-Плант ХХК ний уулын инженер

.....Б.Шүхэрт

Утас 99030692

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН АШИГЛАЛТЫН
ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

Дугаар .16/М003

Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийг үндэслэн

Нийслэлийн Хан-Уул дүүргийн
12 дугаар хорооны нутаг дэвсгэр Морин уул
нэртэй газарт орших 58.86 гектар талбайг хамарсан түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглалтын талбайд хуульд заасан нөхцөл, шаардлагын дагуу ашигт малтмал олборлохыг зөвшөөрч улсын бүртгэлийн 9011469106 тоот гэрчилгээтэй "Боржин зам" ХХК -д энэхүү тусгай зөвшөөрлийг 2031.05.04 дуустал хугацаагаар олгов.

Тусгай зөвшөөрөл хавсралтгүй бол хүчингүй.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР
ХОТЫН ЗАХИРАГЧ

2016 оны 05 сарын 04 өдөр
Улаанбаатар хот

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН
АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН
ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 2 ДУГААР ХАВСРАЛТ

Тусгай
зөвшөөрлийн
дугаар **16/М003**

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Тусгай зөвшөөрөлд орох өөрчлөлтийн үндэслэл	Хүчин төгөлдөр талбайн хэмжээ /га/	Хасагдах талбайн хэмжээ /га/	Тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлууд, огноо, гарын үсэг, тэмдэг		
				#	Уртраг	Өргөрөг
001	<ul style="list-style-type: none"> 2016.05.04-нд олгосон, 2031.05.04-нд дуусах Тусгай зөвшөөрөл олгох шийдвэрийн огноо: 2016.04.26 	58.86	0	1	106°42'50.00"E	47°49'17.53"N
				2	106°42'50.00"E	47°49'30.00"N
				3	106°43'32.29"E	47°49'30.00"N
				4	106°43'32.29"E	47°49'03.00"N
				5	106°43'22.10"E	47°49'03.00"N
				6	106°43'22.10"E	47°49'17.53"N
002	<ul style="list-style-type: none"> Талбайн хэмжээ алдаатай бичигдсэн тул 43.37 га гэж өөрчлөв. Огноо: 2017.02.23 	43.37	15.49	1	106° 42' 50.00"E	47° 49' 17.53"N
				2	106° 42' 50.00"E	47° 49' 30.00"N
				3	106° 43' 32.29"E	47° 49' 30.00"N
				4	106° 43' 32.29"E	47° 49' 03.00"N
				5	106° 43' 22.10"E	47° 49' 03.00"N
				6	106° 43' 22.10"E	47° 49' 17.53"N

1116129779
УОА0039 9077049

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН
АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН
ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

Тусгай
зөвшөөрлийн
дугаар **16/М003**

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Хөдөлгөөний тайлбар	Гарын үсэг, огноо, тамга
001	<ul style="list-style-type: none"> Бүртгэв: 2016.05.04-нд олгосон, 2031.05.04-нд дуусах тусгай зөвшөөрөл олгох НЗД-ийн 2016.04.26-ны А/315 дугаар захирамж Тусгай зөвшөөрлийн эхний жилийн төлбөр төлөв. Хугацаа 2016.05.04-2017.05.04 хүртэл 	2016.05.04 НБОНХГ-ын дарга Г.Болормаа
002	<ul style="list-style-type: none"> Талбайн хэмжээ алдаатай бичигдсэн тул 43.37 гэж өөрчлөв. 	2017.02.28 НБОГ-ын дарга Э.Баттулга
003	<ul style="list-style-type: none"> Тусгай зөвшөөрлийн 2 дахь жилийн төлбөр төлөв. Хугацаа 2017.05.04-2018.05.04 хүртэл 	2017.04.26 НБОГ-ын дарга Э.Баттулга
004	<ul style="list-style-type: none"> Тусгай зөвшөөрлийн 3 дахь жилийн төлбөр төлөв. Хугацаа 2018.05.04-2019.05.04 хүртэл 	2018.04.20 НБОГ-ын дарга Э.Баттулга
005	<ul style="list-style-type: none"> Тусгай зөвшөөрлийн 4 дэх жилийн төлбөр төлөв. Хугацаа 2019.05.04-2020.05.04 	2019.03.18 НБОГ-ын дарга Э.Баттулга
006	<ul style="list-style-type: none"> Тусгай зөвшөөрлийн 5 дахь жилийн төлбөр төлөв. Хугацаа 2020.05.04 - 2021.05.04 	2020.02.14 НБОС-ын дарга Э.Баттулга
007	<ul style="list-style-type: none"> Тусгай зөвшөөрлийн 6 дахь жилийн төлбөр төлснийг тэмдэглэв. Хугацаа 2021.05.04 -2022.05.04 	2021.03.03 НБОГ-ын дарга М.Нямбаяр

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН
АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН
ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ 1 ДҮГЭЭР ХАВСРАЛТ

Тусгай зөвшөөрлийн
дугаар 16/М003

Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээгүй бол хүчингүй.

Дэс дугаар	Хөдөлгөөний тайлбар	Гарын үсэг, огноо, тамга
008	<ul style="list-style-type: none"> Тусгай зөвшөөрлийн 7 дахь жилийн төлбөр төлснийг бүртгэв. Хугацаа 2022.05.04-2023.05.04 	НБОГ-ын дарга М.Нямбаяр